

Mindedage for de faldne

Mens vi i *Danmark* især mindes dem, der gav deres liv i kamp for landet, på de dage hvor kampene fandt sted (som Dybbøldagen, 9. april, 29. august m. fl.), og disse dage, står prentet i vor bevidsthed, og vi også fejrer mindet på Mors dag, som er den 2. søndag i maj (i Sverige sidste søndag i maj), så har man i hvert fald i Finland og i de angelsachsiske lande samt hos de katolske folk andre dage, hvor de mindes deres faldne.

Således indstiftedes i 1940 i *Finland* den såkaldte *Heltemindedag* eller de stupades dag, der gaves officiel karakter, og hvor der såvel af myndigheder som private lægges kranse og blomster på de faldnes grave. Denne heltemindedag afholdes den 3. søndag i maj. Dagen er ikke blot viet dem, der faldt under frihedskrigen, såvel på den »røde« som den »hvide« side, men efter marskal *Mannerheims* ønske også viet mindet om faldne fra vinterkrigen (1939—40) og den sidste krig (1941—44).

I *Storbritanien* fejredes mindet om de faldne i den første verdenskrig med de almindeligt bekendte 2 minutters stilhed, der holdtes på *våbenstilstandsdagen* den 11. november kl. 11. Ved udbrudet af den 2den verdenskrig og især efter dennes afslutning er denne skik forladt, og man har nu henlagt mindedagen til søndagen før den 11. november, medmindre den 11. eller 12. november falder på en søndag. Denne dag benævnes *Remembrance Sunday* og er viet mindet om faldne i begge de nævnte krige; den fejres som national mindedag i forbindelse med mindehøjtideligheder ved Cenotaphen i Whitehall og 2 minutters stilhed kl. 11. Private sætter små mindekors, som er udfærdiget til dette øjemed og er standardiserede, ved mindesmærkerne for de faldne, på kirkegårdene og i Imperie-minde-lund, som i 1947 åbnedes ved Sankt

Margarets i London.

I *USA* afholdes *Decoration Day* eller *Memorial Day*, der er af gammel dato. Memorial Day opstod i sydstatene, hvor kvinderne lagde blomster på soldatergravene fra borgerkrigene, — i nogle stater skete det den 26. april, i andre den 7. maj. I 1868 blev datoen den 30. maj foreslået som Memorial Day, og i 1870 blev denne vedtaget som national helligdag for hele USA. Mens der til en begyndelse var knyttet henholdsvis sydstaters og nordstaters politiske demonstrationer til dagen, er det nu en dag, hvor *alle* døde mindes med blomster, specielt de faldne fra de 2 verdenskrige, og det gamle navn D. D. er vejet for Memorial Day.

Den *katolske* verden har fra det 9. årh. viet den 1. november til alle helgener og martyrer, og i tidens løb er dette gået over til, at den er blevet helliget mindet om *alle* døde, — en dag, hvor der tændes levende lys på gravene, og der valfartes til kirkegårdene i et omfang, som overhovedet ellers ikke kendes, ligesom denne *Allehelgensdag* (eller allesjælesdag) overhovedet er en af den katolske kirkes største højtidsdage. Skikken med at mindes de døde og smykke deres grave på allehelgens-søndag (første søndag i november) har også fundet vej til den protestantiske kirke, hvor man i Danmark og Sverige, bl. a. foranlediget af den spanske syges hærgen i 1918 siden da bl. a. har afholdt mindeandagter i kirkegårdenes kapeller (se V.K. V s. 113—14) og både under krigen og efter dens afslutning ikke mindst også har mindedes de faldne gennem blomsterudsmykning af grave.

For at undgå misforståelser skal det tilføjes, at *Thanksgiving Day* ikke er nogen mindedag i samme forstand som de ovennævnte. Det er en religiøs amerikansk festdag, der kan spores helt tilbage til år 1620, hvor den første kolonisation af Massachusetts fandt sted (mayflower), og som officielt første gang afholdtes 1863.

**MUSELMAND UKENDTE HJOB +
ASKE I EN ASKEHOB +
LEGIONERS SORG OG VE +
SOVER I DIN ASKES SNE +
MENNESKE UKENDTE VEN +
GIV OS MENNESKET IGEN +**

*Mindesmærke på graven for den ukendte koncentrationslejr fange, i 1950 opstillet ved
Helligåndskirken, København.
(Fig. 21).*

Monument: Kaare Klint. Vers: Halfdan Rasmussen. Foto: J. Th.